

Lapsivaikutusten arviointi Liperissä

Ohje päätöksenteon tueksi

www.liperi.fi

Mitä tarkoittaa lapsivaikutusten arviointi?

Lapsen edun ensisijaista huomioonottamista päätöksissä, jotka koskevat lapsia ryhmänä

Millaisia vaikutuksia päätöksellä on lasten oikeuksien toteutumiseen, hyvinvointiin ja arkeen?

Millainen päätös toteuttaa lapsen oikeuksia parhaalla mahdollisella tavalla?

Tunnistetaan etukäteen, miten hanke tai päätös tulee vaikuttamaan lapsen eri oikeuksien toteutumiseen, hyvinvointiin, kehitykseen ja arkeen.

Onko ratkaisulla...

- Haitallisia vaikutuksia lapsille? Miten niitä voidaan vähentää?
- Positiivisia vaikutuksia lapsille? Miten niitä voidaan vahvistaa?

Erityisesti on huomioitava vaikutukset haavoittuvaisessa asemassa oleviin lapsiin.

Lapsen edun kannalta olennaiset tekijät

Lapsivaikutusten arvioinnissa on hyvä punnita lapsen edun kannalta olennaisia tekijöitä. Mitä niistä tulee tekeillä olevassa hankkeessa erityisesti huomioida? Mitkä lapsen oikeuksien artikkelit liittyvät mihinkin teemaan?

Perhesuhteiden ja muiden ihmissuhteiden vaaliminen
(Lapsen oikeuksien sopimuksen artikkelit 9, 10, 16)

Huolenpito, suojaaminen ja turvallisuus
(Artikkelit 6, 16, 19, 33, 34, 36, 37)

Koulutus ja varhaiskasvatus
(Artikkelit 28, 29)

Terveys
(Artikla 24)

Lapsen näkemykset
(Artikkelit 12, 13, 42)

Lapsen hyvinvointi ja arki
(Artikkelit 26, 27, 31)

Identiteetti ja tausta
(Artikkelit 2, 8, 14, 30)

Haavoittuva asema
(Artikkelit 22, 23, 30)

Artiklojen sisältöön voit tutustua esimerkiksi lapsiasiavaltuutetun sivuilla:
lapsiasia.fi/lapsen-oikeuksien-sopimus

Lapsivaikutusten arvioinnin vaiheet

Tunnistaminen

1

Lapsivaikutusten arviointi tulee tehdä, kun päätös koskee lapsia tai sillä on merkittävä vaikutus lapseen.

Vaatiiko aihe suppean vai laajan lapsivaikutusten arvioinnin?

Onko vaikutus lapseen suora vai epäsuora?

Koskeeko aihe haavoittuvassa asemassa olevia lapsia?

Muista viestintäsuunnitelma lapsivaikutusten eri vaiheista (yhteydenotto viestintään).

Tarkastelu ja suunnittelu

2

Alustava kartoitus: Mihin eri lapsen oikeuksiin hanke vaikuttaa? Vaarantuuko jokin oikeus?

Lasten kuulemisen suunnittelu: mitä kysytään ja keitä lapsia kuullaan? Jos tarvitset apua, ota yhteys Lapsiystävällinen Kunta -koordinaatioryhmään/koordinaattoriin!

Mitä tietoa tarkasteltavasta tai suunnitteilla olevasta aiheesta on jo olemassa ja mistä muualta tietoa voisi saada? (esim. tutkimustulokset ja aiemmin kerätty tieto)

Mikä muuttuu ja miten? Mitä seurauksia päätöksillä on?

Kirjataan päätökselle mahdolliset vaihtoehtoiset lopputulokset.

Unicefin valmiiden apukysymysten hyödyntäminen helpottaa työskentelyä.

Tiedon keruu ja lasten osallisuus

3

Lasten näkemyksiä keräämällä saadaan vastauksia tarkasteluvaiheen avoimiin kysymyksiin.

Muista haavoittuvassa asemassa olevat lapset.

Lapsiystävällinen Kunta -koordinaattorilta ja koordinaatioryhmän jäseniltä saat ohjeita kuulemisen järjestämisestä ja kuulemisen menetelmistä.

Hanki tarvittava tutkimus-, asiantuntija- ja viranomaistieto.

Huomioi lasten kanssa työskentelevien tahojen asiantuntijuus ja hyödynnä sitä jos mahdollista.

Tiedon keruuseen liittyvissä kysymyksissä voit olla yhteydessä koordinaatioryhmän jäseniin/koordinaattoriin.

Analyysi, punnitseminen ja perustelut

4

Lasten näkemysten ja kerätyn tiedon analysointi:

- Punnitse eri vaihtoehtoja lapsen edun näkökulmasta.
- Tuottavatko eri ratkaisuvaihtoehdot hyötyjä, haittoja tai riskejä lapsen oikeuksien näkökulmasta?
- Punnitse lapsen etua ja muita mahdollisia intressejä tarvittaessa keskenään, esimerkiksi talousnäkökulmaa.

Päätösten/päätösvaihtoehtojen perustelut:

- Millainen ratkaisuvaihtoehto edistäisi lapsen etua parhaalla mahdollisella tavalla?
- Mitä pidetään lasten etuna ja millä perusteella?
- Ensisijainen painoarvo annetaan aina lapsen edulle. Tämä huomioidaan aina päätöksenteossa.

Dokumentointi ja esittely päättäjille

5

Dokumentointi sisältää esittelyn lapsivaikutusten eri vaiheista.

- Lasten näkemysten dokumentoinnin esittely päättäjille
- Muun kerätyn tiedon dokumentointi ja sen esittely päättäjille
- Prosessissa mukana olleiden tahojen tiedottaminen läpinäkyvästi

Jälkiseuranta

6

Ota viestintä mukaan suunnitelman tekoon.

Mieti, miten kuntalaisille viestitään tehdyistä päätöksistä, siitä miten päätökset perustellaan ja miten lapsivaikutukset on huomioitu päätöksenteon eri vaiheissa.

Päätöksen seuraukset on hyvä perustella. Kuntalaisen on helpompi ymmärtää päätöstä, kun sen taustat on perusteltu ja kuntalaisilla on ollut mahdollisuus tulla kuulluksi.

Lisätietoa

Unicefin apukysymykset lapsivaikutusten arvioinnin laatimiseen näet laajemmasta ohjeistuksesta verkkosivuilta:
www.liperi.fi/lapsiystavallinen-liperi

Liperin Lapsiystävällinen Kunta -koordinaattorilta saat apua ja ohjeita mm.

- lapsivaikutusten arvioinnin käynnistämiseen
- vaiheittaiseen ohjeistukseen
- kuulemisen menetelmien pohtimiseen

Yhteystiedot: www.liperi.fi/lapsiystavallinen-liperi

Liperin kunnan viestinnästä saat apua ja ohjeita mm.

- viestintäsuunnitelman tekemiseen
- kyselyihin ja muihin kuulemiseen liittyviin käytännön asioihin
- hankkeesta tiedottamiseen koko hankkeen ajan

Yhteystiedot: www.liperi.fi/viestinta

Hyödyllisiä sivustoja:

YK:n lapsen oikeuksien yleissopimus:
lapsiasia.fi/lapsen-oikeuksien-sopimus

Lapsen oikeuksista Unicefin sivuilla:
www.unicef.fi/tyomme/lapsen-oikeudet

Lapsen oikeuksien koulutuskokonaisuus eOppivassa:
www.eoppiva.fi/kokoelmat/lapsen-oikeudet

Liperi

Liperin kunta 2024

www.liperi.fi